

De fattiga få alltid betala för de rika.

Den döende friheten.
En bok av Daniel Halévy.
Av Frida Sténhoff.

Förväxlar Ni kvinnorna med regemeshästar, herr överser?
Av Devinez.

Persisk litteratur i svensk översättning.

Anmäles av jur. kand. Herbert Lindberg.

Svenskt måleri under 100 år.
Av Lilly Arhenius.

Från riksdagsläktaren.
Av Elsa Svartengren.

Vad har hänt?

KREUGERKOMMISSIONENS SENASTE KOMMUNIKÉ går ut på att falsk bokföring föreligger i Kreugerföretaget för några år bakåt. Bokförda tillgångar åro antingen fullständigt fiktiva eller dubbelbokförda. En jättesvindel föreligger sålunda. Svenska folket befinns sig i en minst sagt pinsam situation.

Man förstår att Kreugerledningen visade föga lust att anmäla de tvenda övermaga ynglingar, som nu häktats för stöld av kuponger för en sådan sporttyver som en kvarts miljon kr. hos Kreuger & Toll. Man skall bara inte tro att detta falsarium upptäcktes av företagets otomordentliga revisorer. Nej, upptäckten låh skett av en kassörska, och man kommer ovillkorligen att undra hur det skulle ha gått om det funnits kvinnor också i ledningen. Herrarnas bokföring verkar besynnerligt, deras solidaritet däremot mycket obruten.

GENEMOT Dessa SENSATIONER förbleknar nästan förra årets tragiska namn, Adalen, om vilket vi nu påminnas genom domarna, som ankunnats: åtta dagars arrest utan bevakning för Merstern, tio dagars vaktarrest för Beckman, tre dagar utan bevakning för Turin Tapper, samtliga dömda för olika slags oförstånd och försurmelse i tjänsten. Sergeant Rask blev frikänd. Domen har mottagits med hela skalan av kommentarer, från Svenska Dagbladets förtrytelse över en orättvis arrest till Social-Demokraternas: tilltron till svenska rättskipningens oavlid å dömd.

Den 5 APRIL TRADDE BESLUTET om förbudets upphävande i kraft i Finland och sedan restaurangerna klarat en meningsfullskiltighet med spritmonopolet kunde framgå eftermiddagen serveras sprit lagligt och öppet. Dagen var lugn, tyfyllerörelserna tycks ungefär ha motsvarat det vanliga antalet. Och nu återstår det för finska systemet, som i vissa delar efterliknat det svenska att i fortsättningen visa vad det duger till.

EFTER POLITISK BORGRED UNDER PÅSKEN har den tyska presidentvalkampanjens andra omgång tagits upp med nya krafter, sammandrabbningar och mindre oroligheter. Hindenburg, Hitler och Thälmann ställa upp. Samtidigt är en omfattande, nationalsocialistisk militärorganisation avslöjats, beredd att överta makten om Hitler fått majoritet vid första valomgången.

Veckovisningen

Telegrafens kvinnor revoltera mot telegrafstyrelsen och orättvisan.

Kungl. Telegrafstyrelsen har åter utmärkt sig genom att avstyrka en från den kvinnliga telegrafpersonalens förening framställd begäran om rätt för kvinnor att deltaga i telegrafassistentkurser och därmed förvärva kompetens till högre tjänster inom telegrafverket.

Styrelsen framhåller i sitt utlåtande med hänvisande till tidigare skrivelser av liknande slag, att den redan 1914 funnit det ofrånkomligt att som villkor för antagning till ordinarie telegrafassistent samt för vidare befordran till förste assistent och högre befattningar inom trafikavdelningen uppställa krav på grundlig praktisk utbildning bl. a. i sådant arbete, som utföres av verkets reparatörer, d. v. s. i linjedragning, inom- och utomhusmontering m. m. Då styrelsen redan 1929 med anledning av framställningar från vissa kvinnoorganisationer uttalade att till denna utbildning måste komma att nästan undantagslöst uttagas manlig per-

sonal, berodde detta på, att enligt styrelsens åsikt kvinnor icke lämpa sig för de slag av arbeten som ingå i utbildningen. Ingen lag kan ändra mäns och kvinnors olika lämplighet för vissa slag av arbeten, hette det, och tillgodoseendet av kvinnornas särintressen och abstrakta likställighetsbegrepp kan icke sättas före om tanken om tjänstens reala krav. Det tekniska arbetet — vid radiostationer etc. — lämpar sig enligt allmänt gjord erfarenhet mindre väl för kvinnor, o. s. v. (Kursiveringarna gjorda av oss.)

Telegrafstyrelsen lyckas tyvärr alltför lätt slå blå dunster i ögonen på både regering och allmänhet genom sitt mycken tal om den allmänt gjorda erfarenheten.

I själva verket existerar icke alls denna erfarenhet av den kvinnliga personalens mindre fallenhet än den manligas för tjänstens tekniska uppgifter, ty ännu ha aldrig kvinnorna givits samma utbildning

(Forts. å sid. 4.)

Högre Lärarinneseminarierets vara eller icke vara.

Riksdagen diskuterade i fördags den begärliga frågan huruvida staten bör bibehålla den dubbla utbildningen för lärarinnor vid de högre flickläroverken — universitets- och seminarieutbildning.

De privata seminarierna ha ju genom indragning av anslagen under handbragts att upphöra. Denna gång gällde attacken statens eget högre lärarinneseminarium. Ecklesiastikministern hade för sin del ställt sig synnerligen tveksam om seminarier fortfarande borde utbildas lärarinnor för de allmänna läroverken. Från Akademiskt bildade kvinners förening har det i en skrivelse till k. maj:t framställts vissa önskemål beträffande en ombildning av ämneslärarinneutbildningerna vid läroverken till adjunkter och i samband därmed avveckling av högre lärarinneseminarier. Och till dessa synpunkter synes ecklesiastikministern i stort sett ansluta sig. Visserligen har han ansett seminariernas uppgift viktig att fylla, men framhåller att en fortsättning av den nuvarande seminarieutbildningen för vissa kvinnliga läroverkslärare vid sidan av den akademiska utbildningen för andra kvinnliga läroverkslärare i varje fall icke kunde motivas, såvida man inte vill ta den logiska konsekvensen och anordna en seminarieutbildning även för vissa manliga läroverkslärare. En sådan utveckling torde dock knappast vara att förvänta.

Som ett första led i en inskränkning av seminarierets verksamhet hade nu k. maj:t föreslagit indragning från och med nästa läsår av den fyraåriga realskola som finnes vid seminarier, vilket skulle medföra en utgiftsminskning på 5,000 kr.

Båda kamrarna avsloge regeringsförslaget om den fyraåriga realskolelinjens bortskärande från högre lärarinneseminarierets övningskola och på första kammarrens avslag föll även det Björckska yrkandet på en genomgående utredning angående det berättigade i högre lärarinneseminarierets existens.

Under debatten framhölls från flera håll betydelsen av att lärarutbildningen ej blev helt uniformerad, utan att seminarieutbildning förekom jämsides med den akademiska. Undervisningsrådet Thomson underströk särskilt vikten av att kontakt med pedagogiska intressen upprätthölls under studietiden. Detta blev tillgodoseat vid seminarierna, icke vid universitetet. Det visade sig också att de seminarieutbildade lärarna ute i landet i allmänhet ägde mycket större intresse för nya pedagogiska strömningar än de akademiskt utbildade.

Från andra sidan framhölls det otvivelaktiga i den dubbla utbildningsmöjligheten enbart för kvinnliga lärare.

Tidevarvet hävdar fortfarande sin ståndpunkt från tiden för skolreformens genomförande 1927, att den högre seminarieutbildningen bör bibehållas jämsides med universitetsutbildningen. Detta därför att vi äro övertygade om att denna studieväg i många fall — ej i alla — ger bättre resultat i utbildningen av en god ännu åtminstone i vårt land knappast någon mån äro inriktade på detta. Självfallet bör seminarieutbildningen göras tillgänglig även för manliga blivande läroverkslärare. Genentom ecklesiastikministern ringa förhoppningar om att en sådan utveckling kan vara att förvänta, drista vi oss fortfarande ågra därpå.

Lika ofrånkomligt är för oss den fordran, att universitetet öppnas för alla seminarieutbildade. Vad är det för mening i att reservera universitetet för det fåtal, som tvärsigenom studentexamen bevarat sin själ och det flertal, som där tagit skada. Men stänga dem för det sannolikt alltför förblivande fåtal, som studiehög och kunskapsföret driver vidare; trots tryggad utbildning eller anställning. Och trots att dessa universitetsstudier ej förrän efter höga, verkligt vetenskapliga examina kan ge möjlighet till ekonomiskt utbyte.

Bankklånet i riksdagen.

För en osakkunnig faller det sig ganska naturligt att dela hr Wohlin i riksdagen uttalade förvåning, när man jämför den takt med vilken frågan om stödaktionen till Skandinavbanken var avsedd att behandlas, med många frågor — för många tusentals människor livsavgörande frägars behandling. Hr Wohlin tyckte också att Skandinavbankens ledning givit prov på en viss optimistisk och romantisk uppfattning om vårt lands ekonomiska förhållanden under senare tid. Så ålskvärt kunde man uttrycka sig i riksdagen ännu den 1 april även om det betonades att detta var ett allvarligt ögonblick, som i sitt ansvar för kommande år icke haft sin motsvarighet på långa tider i Sveriges historia.

Fullt så ålskvärt uttryckte sig dock icke alla. Det blev så kusligt att det riktigt gick kalla lärar efter ryggen när Ture Nermans ord i kammarrens tystnad klingade klart och tydligt. Det är en föga uppbygglig bild av den privata kapitalismens samhälle, som svenska folket i dessa dagar får skåda på egen mark, men det mest upprörande är, att i realiteten hela folket skall mobiliseras för att stödja konkursbødet efter ett nationellt helgon, som samtidigt var en toppfigur i den internationella kapitalsvindeln.

Får man säga sådant i svenska riksdagen. Föll inte klubban? Nej, den föll inte. Hade man möjligen ändå på

kämn redan den 1 april att det där om svindel kanske kunde komma att besannas.

Regeringens proposition om stöd åt Skandinaviska banken med sammanlagt 215 miljoner kr. hade emellertid i huvudsak tillstyrkt av bankoutsittet, endast med den ändringen att utskottet föreslog räntan på lånet till *lågast* 5.5 %. Socialdemokraterna hade i en reservation begärt att riksgäldskontoret skulle få utse jourhavande direktör i banken med viss myndighet beträffande utdelningarna, men detta förslag avvogs. Tisdagen den 5 april bifölls annars stödförslaget i kamrarna, dock först efter en lång och ganska skarp debatt.

Finansministern fick god bistånd i bl. a. hr P. A. Hanssons anförande, vilket åsämjade socialdemokraternas åtskilliga gränser från kommunisternas sida. Men på det hela taget — undantagandes bondeförbundarna — förelåg den enighet till vilken finansministern så ivrigt manade:

Många folk kämpa nu en hård kamp för nationell självständighet och ekonomisk frihet, sade han. Då blåsten har kommit över oss, har mycket ihäligt och mycket fallit, och antagligen ha vi än mycket att genomgå. Låt oss hoppas, att stormen icke skall bryta med mycket även av det, som är livsdugligt och värt att behålla. Men skall det räddas, då krävs det bättre samförståndsvilja än som hittills blivit visad.

Vi tukthusfångar.

De minnen som nedskrevs i tukthuset av cellfångarna 2911 under en tid av mer än fyra fångelseår — 1923—1927 — i den gamla klostertorben Ebberach i Bayern ha nu under titeln *Andarna i fångelse* kommit ut i svensk översättning. Denna bok av professor Georg Fuchs, vars tyska upplaga vid ett tidigare tillfälle anmänts i Tidevarvet, är ett mycket märkt bidrag till debatten om fångelsernas vara eller icke vara.

Självt straffad för någon politisk försörelse under det tillstånd av allmänt kaos, som rådde i Bayern de närmaste åren efter revolutionen, kom denne ärenden högtstående vetenskapsman att intill mågen av sin plågade kropp, in i själens innersta djup få uppleva fångelselivets kval. Så nära var han att duka under för tukthusatmosfären omärkligt kvävande, odefnierbara, infernalska giftgass, att han, som han skriver, ännu tre år efter sin benådning i så hög grad saknar organen för de levandes värld, att han endast småningom steg för steg, lukt en som övintat tillfrisknad från en lång, livsfarlig sjukdom kan lura sig att åter existera i den.

Det är på denna punkt som bokens starka patos ligger: Hur meningslöst det är ur samhällets synpunkt med denna art av bestraffning, som långt längre än gör den straffade mera ändamålsenlig för ett nyttigt liv, förstör hans innersta möjligheter att motstå påfrestningarna av yttre och inre slag.

Med stort allvar och djup förståelse skildrar Fuchs sina medbrotslingar i fångelse, en hel värld av brokiga öden, från de unga soldaterna som med sina av kriget undergådda vanor handskats lättsinigt med människoliv också i fredstid, till äventyrliga och fantasimänniskor med sjuka nerver, fattiga människor som av nöd och övergivenhet kommit att bryta mot samhällslagarna och oförfärliga associa utan möjligheter att bibringas ens de enklaste grundsatser om en personlig och socialt någorlunda tillfredsställande livsföring.

Det är många glimtar av humor och djupt mänskligt kamratskap i berättelserna om dessa omaka människobarn, hur de finna varandra i gripande vänskapförhållanden oberoende av framtid och

(Forts. å sid. 4.)

Läcker och hälsosamt är smörgåsarbrödet
UPPLANDSKUBBEN
I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterpningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
 Elin Wägner,
 Elisabeth Tamm,
 Ada Nilsson,
 Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
 Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
 Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
 Slussplan 1—3, 2 tr., Stockholm.
 Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: *Eva Andén*.
 Herkulesgatan 14 (f. d. L. A. Vattug.)
 Tel. 75 75, 75 76
 STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker.
 Bouppteckningar och testamenter, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

LÄKARE

Inleid genom Stockholms Läkarförening.

Doktor Tore Barkfeldt

Järntorgsgatan 42 (invid Slussen)
 11—12, 3—5 samt efter överenskom.
 pr. tel. 101 88.

TANDLÄKARE

Tandläkare
EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER

Stockholms största och moderaste tandklinik för alla samhällsklasser.

Östernorm:
 Kommenndörög. 16. Tel. 728 50, 728 70

Kungsholmen:
 Hantverkarg. 37. Tel. K. 37, K. 3738
 (Inombyggnaden v. Kungsholms Låroverk)

Mottagn. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.
 Tandvård behandlas hela dagen 8—7.
 Lördagar stänges 4 (sommarsäsa. 2).

Kostnadsfria rådgöring.
 Endast exam. tandläkare.

S:t Görans Begravningsbyrå

Jenny Larsson
 FLEMINGGATAN 60.
 Tel. K. 47 24

Ombesörjer allt vid dödsfall.
 Eldbegräviser. Balsameringar.

Liliesjöbs

Parfyeri- och Sjukvårdsaffär

STOCKHOLM

Butiker:
 Fridhögsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82
 Hantverkargatan 45 — Tel. Kh. 55 85.
 Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.
 El. värmekuddar — Kattiskinn —
 Kamelhärsartiklar — Urinbehållare
 — Sanitetsbyxor för damer —
 Allt i branschen.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 — Tel. Söd. 70 00
 FOLKUNGAGATAN 65 — " 73 37
 GOTGATAN 52 — " 335 09

Argument

Kontors- o. Foto-klister
 Idealiskt!
 En svensk kvalitetsprodukt.

Den 9 april 1932.

De fattiga få alltid betala för de rika.

Vad är det, som hänt? Ännu en bank som är fallfärdig, och som statsmakterna anse att alla skattebetalare ska stödja. Skälen äro också de vanliga: om inte dessa 215 miljoner lämnas, så kommer det att förorsaka sådana omvälvningar inom näringslivet, att förlusten för det allmänna blev ännu större, och arbetslösheten ökades ännu mera. Skillnaden nu är endast, att det denna gång går i större skala än hittills och med en förhistoria, som hör till det ovanliga. Tidens avgud penningen har gjort, att finansmännen — här kan vi säga *männan* — tappat ögon, öron, förluft och alla sinnen och trots på obegränsade möjligheter av det begränsade. Ty den ekonomiska vinsten, som är beroende av spekulativen har dock sin begränsning. Det ligger i spekulativens natur att ta risken av förlust för möjligheten av vinst. Den bygger således icke på en organiskt förtjöpande utveckling. Där för — när man räknat fel, inträder ofrånkomligen förlusten. Den levande utvecklingen är liksom vertikal, en framåtgående vägg. Spekulationen är horisontal, men rör sig inom ett visst rum. Må vara att där är högt i tak och djupt till botten, men det finns både tak och botten. Alltså begränsning. — »Om inte det eller det hade hänt, hade det aldrig gått så eller så» — säger man! I nu föreliggande fall är det moratoriet för Tyskland eller depressionen, man skyller på. Och därmed låter man sig nöja. Det är ett underligt tal! Ty detta, eller något annat, kan alltid inträffa, som plötsligen gör ett streck i räkningen. Man kunde åtminstone låta bli att förväna sig när sådant händer, och bortförklara det som en tillfällighet.

Var för betalar svenska folket dessa 215 miljoner? Antagligen för att man inte kan överblicka, hur det annars skulle gå och ingen vill taga ansvaret för det ovissa. Må vara! Men hur länge skall man finna sig i ett system, som så grundligt visat sig odugligt, utan att ens göra ett försök att få fram något annat. Det är faktiskt så, att om man är ensam och i all stillhet gör en helt blygsam och hedrig konkurs, så bryr samhället sig inte det minsta därom. Lyckas man däremot ställa till en riktig dunderskräll, så att många förlora, då träda regering och riksdag emellan och hela folket får betala. Och de fattigare få alltid betala för de rikare.

Men först ärendet här kamrarna äro sammanträdda den 31 mars upptog förordningslistan 3 gemensamma omförändringar, nämligen en pension till en riksdagsaktvaktmästare, om hjälptjänster för lindrande av nöd m. m. i Norrbotten samt beträffande anslaget till det frivilliga skytteväsendet.

Omörntningen utföll så att det blev inget 600-kronors extra tillägg till vaktmästaren och inte heller något 50,000-kronors reservationsanslag till lindrande av nöden i Norrbotten. Men det extra reservationsanslaget på 280,875 kronor till det frivilliga skytteväsendets befrämjande, det bifölls.

Åttioåtta skräjde således icke försväges — när det kvällen före omörntningen i ett nordiskt talade om dessa 280,875 kronor som sett för budgeten i dess helhet jämförelsevis litet kännbart belopp, och skulle det vara så, som man en gång i sin politiska oskuld trodde, att sådana saker som *Kvarzelius* och *Hellberg* vor ledstjärnor i kulturella frågor, så var det ju inte underligt att det gick som det gick, för de röstade båda för anslaget, och här Rosen, ja, här Rosen han smet, medan några andra högt och tydligt deklarerade sitt svastår.

Det var en gång, men det var länge, länge se'n... Mätte det bara inte också gå samma väg med vidareingångarna Nerman och Flyg en gång!

Och hade jag varit här *Bergqvist*, som nyss fått kamrarnas besked om att 50,000 kronor var för mycket till de nödändande i Norrbotten, så skulle jag då ha visat att jag tyckte att 280,875 kronor också var ändå mer för somliga söndagsnöje. Vill folk öva sig i att skjuta så må de göra det på egen bekostnad. »Den frivilliga skytteväsendets» är en ovidkommande bagatell för försvaret i kulspjutarnas och gasmaskernas tider. Ingen människa skulle komma på den idén att försvärsdepartementet begära några hundra tusen till den frivilliga luftkavaleriavdelningens befrämjande, när det finns telegraf och telefon. Och skulle jag begära några hundra tusen till den frivilliga tennisrörelsen eller den frivilliga kanopaddlare-rörelsen — i den nuvarande ekonomiska situationen — för att använda ett i riksdagen ofta återkommande uttryck, så skulle jag bli inbördat.

Från riksdagsläktaren.

När man ser hur riksdagsstrycket tor-nar upp sig i travar så höga, att näcken på den som sitter framför totalt blir bortskymd på de plattor, som dagarna efter påskveio icke ännu tagits i bruk, kan man icke annat än önska att riksdagsledamöterna sovit i försökt under påsken, för det lär nog bli nattpennum litte då och då innan allsammans blivit avkrävt.

Som första ärendet här kamrarna äro sammanträdda den 31 mars upptog förordningslistan 3 gemensamma omförändringar, nämligen en pension till en riksdagsaktvaktmästare, om hjälptjänster för lindrande av nöd m. m. i Norrbotten samt beträffande anslaget till det frivilliga skytteväsendet.

Omörntningen utföll så att det blev inget 600-kronors extra tillägg till vaktmästaren och inte heller något 50,000-kronors reservationsanslag till lindrande av nöden i Norrbotten. Men det extra reservationsanslaget på 280,875 kronor till det frivilliga skytteväsendets befrämjande, det bifölls.

Åttioåtta skräjde således icke försväges — när det kvällen före omörntningen i ett nordiskt talade om dessa 280,875 kronor som sett för budgeten i dess helhet jämförelsevis litet kännbart belopp, och skulle det vara så, som man en gång i sin politiska oskuld trodde, att sådana saker som *Kvarzelius* och *Hellberg* vor ledstjärnor i kulturella frågor, så var det ju inte underligt att det gick som det gick, för de röstade båda för anslaget, och här Rosen, ja, här Rosen han smet, medan några andra högt och tydligt deklarerade sitt svastår.

Det var en gång, men det var länge, länge se'n... Mätte det bara inte också gå samma väg med vidareingångarna Nerman och Flyg en gång!

Och hade jag varit här *Bergqvist*, som nyss fått kamrarnas besked om att 50,000 kronor var för mycket till de nödändande i Norrbotten, så skulle jag då ha visat att jag tyckte att 280,875 kronor också var ändå mer för somliga söndagsnöje. Vill folk öva sig i att skjuta så må de göra det på egen bekostnad. »Den frivilliga skytteväsendets» är en ovidkommande bagatell för försvaret i kulspjutarnas och gasmaskernas tider. Ingen människa skulle komma på den idén att försvärsdepartementet begära några hundra tusen till den frivilliga luftkavaleriavdelningens befrämjande, när det finns telegraf och telefon. Och skulle jag begära några hundra tusen till den frivilliga tennisrörelsen eller den frivilliga kanopaddlare-rörelsen — i den nuvarande ekonomiska situationen — för att använda ett i riksdagen ofta återkommande uttryck, så skulle jag bli inbördat.

Statsutskottets utlåtande angående regeringen för budgetåret 1932/1933 av utgifterna under riksstansens åttonde huvudtitel, inleddande anslaget till eklelesiastikdepartementet upptog *Första kamrarnas* intresse hela lördagen.

Sedan *hr Bergqvist* och *Oscar Olsson* disputerat om vilket som var viktigast, att universitetsbiblioteken fingo behålla sina anslag oavkortade eller folkbiblioteken sina, och anslaget till »Kulturens i Lund och paleontologiska institutionen i Uppsala diskuteras om debatten om *Högre Lärarinneseminarier* upp.

Det blev anledning till många välskapade fraser, för att tala med lektor Pauli, men det hela slutade med att allt blir vid det gamla, ännu en id.

hr Björck hade föreslagit riksdagen att den hos K. Maj: till hemställas om en skyndsamt utredning rörande behovet av högre lärarinneseminarier utbildnings- och uppgifter inom skolorganisationen.

Detta glömdes härbarligen bort länga stycken under diskussionen och man höll på med att avrätta ett seminarium i stället för ett förslag om att begära en utredning.

hr Bergman talade varmt och vackert om seminarier som en gammal förnäm institution med speciella värden, som icke

borde få spolieras. Han framhöll också att den pedagogiska undervisningen vid seminarier haft en mera intim karaktär som möjliggjort en mera ingående behandling av den kvinnliga ungdom som undervisats, än vad som kunnat åstadkommas vid provrullerövrer.

hr Pauli svarade på detta att när det gällde institutioner med många och långa traditioner, blev det alltid så svårt att hålla en saklig debatt, då den inte kunde föras utan så mycket känsloinfäktande. Det blev en lång debatt. Både med och utan känsloinfäktande. Men Tidevarvet måste ju innehålla mera än riksdagsreferat så jag får avstå. På åhörarelekterare satt seminarier rektor och en lång rad elever. Den som är speciellt intresserad kan rekvirera Riksdagens protokoll för den 2 april från Riksdagsstryckeriet. Pris ½ öre pr sida.

Det bör bli en diger lunta.
 Elsa Svartengren.

Europa hålles samman av ett gemensamt öde.

Nästän alla Europas gränser äro örattvisa. De ha inte dragits upp av domare utan av erövrare och vare sig man önskar gränserna dragna efter geografiska, ekonomiska, historiska eller språkliga principer, kommer man att träda någons rätt för när. Enda utvägen är att genom en europeisk sammanslutning avskaffa gränserna nuvarande, ödesdigra betydelse, och mildra dem till gränser mellan förvaltningsområden.

Detta är en av argumenteringarna som klart och skäddigt läggas fram i greve *Richard N. Coudenhove-Kalergis* lilla skrift, *PanEuropa A. B. C.*, som i dagarna utgivits i svensk översättning — av fil. kand. Herman Stolpe — på Informationsbyråns föredragsföreläsning i Stockholm.

Europas öde, som är nya krig, allmän utarmning och bolsjevism kommer inte att låta vänta på sig, skriver den intressanta författaren, om inte Europa själv förekommer otydligt genom sammanslutning till ett Pan-Europa, och de svårigheter som stå i vägen för en sådan föröning äro mycket mindre än de som t. ex. de tyska, italienska eller polska sammanslutningssträvandena hade att övervinna.

Även om man har invändningar att komma med mot en eller annan av de synpunkter Coudenhove hävdar, kan man utan tvekan gå med på utgivarens i föreläsning uttryckt åsikt, att hans lilla skrift är ett stimulerande diskussionsinlägg i tidens mest frängande problem. Priset för häftet, som är det tionde i Informationsbyråns serie, är 30 öre.

MÖTESPLATSEN

Uppsalakretsen av Svenska Kvinnors Frisinnade Landsförening höll sitt årsmöte måndagen den 14 mars, varvid en redogörelse lämnades för de frågor, som behandlades på landsmötet i januari. Föreningen har förenklats sin styrelse till tre medlemmar: ordf. fru Tamm-Götling, fröken Hildegard Blihd och fröken Hillevi Otterberg, med fröknar Anna Palm och Hallvi Colleen som suppleanter.

I februari hade kretsen tillsammans med Kvinnornas Fredsförbund inbjudit fru Ellen Hagen att tala över ämnet *Fransk mentalitet inför avrättningsfrågan*.

Svenska Kvinnors Västanförbund och Frisinnade Landsföreningens Kvinno-grupp ha genom sina länsorganisationer i Jönköpings län under ett par dagar i mars anordnat en samhällskurs i Jönköping, avsedd för kvinnor från staden och den omgivande landsbygden. Kursen som miltes av stort intresse upptog bl. a. föredrag av fru Ellen Hagen, fru Lizzie Hamrin och rektor Elisabeth Dahr.

"BORTA BRA"

om man bor på **REISEN**
 Stockholms modernaste hotell.
 Skeppsbron 12—14.
 Rum från 6: 50.

Läser svenska folket böcker — eller veckotidningar?

Det är fullt av rosenträd och andra blommor i bokförläggare *Johan Hanssons* arbetsrum uppe på Natur och Kultur — bokförläggare firar tioårsjubileum och det är många som har kommit ihåg det företag, varifrån så många värdefulla böcker i original och översättning har utgått. En blick i katalogen, som upptar i genomsnitt 35 nya böcker om året är också nog för att påminna om vilka imponerande verk, som genom Natur och Kulturs förmedling nått den läsande allmänheten. För att understryka sin önskan att alla människor, oberoende av yrke och inriktning, skilj kunna komma i kontakt med den värdefulla litteraturen har Natur och Kultur startat en serie läspläner, *Natur* och *Kultur Höskola*, praktiska vägledning för studier på olika områden: filosofi, psykologi, historia, religionskunskap, geografi och affärskunskap. Läspläner för de olika ämnena erhållas gratis från förlaget.

— Ett av mina önskemål, säger bokförläggare Hansson, är att det skulle finnas en bostad i varje svenskt hem med en personligt vald liten boksamling. Vi kan inte räkna oss som kulturfolk förrän vi uppnå detta. Men i hertat hem finns den inte och de boksamlingar man har ofta väldigt dåligt hopkoma. Vidare borde svenska folket hålla utanför sina dörrar den färdige veckopressen. Man kan reda sig förträffligt utan den. Men detta är en optimistisk. Det borde inte vara så svårt att komma överens om att den skilj utelutats, att den står för lågt, att vi är för goda för den. Då kanske tidsskriftsförslagen kunde visa, att svenska folket är värt att ha i tidsskrift, som kommer upp emot de bästa amerikanska. Det finns dåliga saker där också, men de goda flyter ovann. Det finns en ambition hos detta nybyggarkolk som vi har något att lära av men vi är tydligen alldeles för självtillräckliga.

— Men här kommer man öskt in på skolan, fortsätter bokförläggaren, och de oerhörligt väsentliga önskemålen om en undervisning, som sätter ungdomen i stånd att själv skaffa sig kunskaper, ger dem förutseende och träning. Det betydelsefulla är att de elementära färdigheterna utvecklas, att de lär sig behärska sitt modersmål i tal och skrift, får i sig läsandets teknik. Vidare att barnens ambition efter vetande väckes och näres.

— Vilka böcker är det då, som föredragas här i landet, med de förutsättningar att läsa, som vi har?

— Framförallt sådana, som man kan ha direkt nytta av, helst tjåna lite pengar på, handböcker och speciallitteratur för olika yrken. Vidare en hel del modeböcker, sådana författare, som det hör till god ton att ha läst. Och slutligen sensationböcker. Jag har inte intress i att vi säljer böcker i någon vidare utsträckning utanför de s. k. bildades kretsar, med undantag för handböcker och bortsett naturligtvis från biblioteken, som vi köper för allmänna medel.

Förläggare har väl ytterligare planer för den närmaste framtiden?

— Atskilliga, men det är kanske bäst att inte tala om dem i förväg.

Casan.

Hur svenska riksdagen arbetar.

Av Redaktör Ragnar Ekman.

I serien »Från kunskapens fält».
 80 öre.

Ur rec:

»På 58 sidor passerar här hela det galleri, som kallas svenska riksdagen, fevy. Och det är något att se för svenska folket. Överskådligt, klart och fångsamt har förf. framställt de olika tavlorna och därigenom skapat en medborgarbok, som är lika tilltalande som omistig. Som studiebok anser jag den hittills överträffad, och jag förmodar, att ingen vaken svensk ungdom går kämslös förbi den.»

SVENSKA BOKFÖRLAGET.

Förväxlar Ni kvinnorna

med regementshästar, herr överste?

När franske konseljpresidenten Tardieu härom dagen hade sitt sista sammanträffande med deputeradekamraren vid dess sista sammanträffande före valet, höll han ett tal och uttalade den artiga förhoppningen att få återse alla herrarna, när kamraren samlades igen. Man betvivlar icke att Tardieu önskar ett val som ger honom samma majoritet att regera med. Men vill han i själ och hjärta återse alla de gamla kamrarna? Vad skulle han icke ge, till exempel, för att slippa generalsekreteraren i socialdemokratiska partiet, Paul Faure, den herre som före brottet höll ett förfärligt tal i deputeradekamraren om den franska rustningsindustris verksamhet, icke skyende att dra i trådar som ryckte i figurer ganska nära konseljpresidenten själv?

Faure är deputerad från Le Creusot, det franska Bofors. Han sade ifrån och lade fram papper på att den franska rustningsindustrin icke bara försör Frankrikes allierade med krigsmaterial utan också arbetar samman med tyska fabriker och gemensamt med dem tjänar på kriget i Fjärran Östern. Dessutom gjorde Faure ett försök att klara upp den gåta varmed många bytt sina huvuden, nämligen var Hitler får sina pengar ifrån till underhåll av sina stormtrupper. Faure påstod nämligen att Hitler får pengarna från ett penninginstitut som står Schneider-Creusot nära. Riksfoghten i hans påstående kan man ej riffera, men själva förländandet: att underblåsa de politiska motsatserna för att öka upp omsättningen, är det klassiska, det ofta avslöjade men likväl ogenerat praktiserade.

Man kan nog utgå ifrån att den blodiga internationalisten icke ligger på latsidan, den är ju tvungen att söka pressa fram ett fjaskigt vid avrustningskonferensen. Bland andra fördelar som den blodiga internationalisten män ha framför pacifisterna är den att de ha säker fot inom avrustningskonferensen. Även Schneider-Creusot lär vara representerad där.

»Vi ha att göra med mycket kneipigt folk», skrev en pacifist från Genève härom dagen.

Vi tro ju icke att slughet, samvetslöshet, girighet och energi i det onda i längden står sig mot folkens självbevarelsedrift, mot osjälvisk och hängivet arbete för fred samt mot sunt förnuft. Men vi måste beklaga att socialdemokratien, som är fredstänkens främsta stöd, ännu icke gjort upp inom sig självt om sätet att gå fram mot krigsakarna och rustningsfaran. Uppgördes mellan de båda grupperna inom socialdemokratien pågår ännu. I Holland och England ha vänsterflygarna nyligen gjort sig fullt politiskt självständiga, i Sverige segrade vid den socialdemokratiska kvinnokongressen och den därpå följande partikongressen betänksamheten och lojaliteten mot ledningen. Man gick på parollen från partistyrelsen att först då ställning till frågan om nationell avrustning, då försvarskommissionen blivit frädd med sitt betänkande. Trots att ledningen av oppositionen kompromissat med partistyrelsen som yrkade uppskov med avgränsandet, samlade kravet på nationell avrustning en kraftig minoritet på partikongressen. På kvinnokongressen blev det ingen votering på avrustningsgruppens förslag att gå in med en vädjan till partikongressen, men även där fanns en stark stämning ledd och uttryckt från Skåne för nationell avrustning. Men den nådde inte fram.

Nå, man får trösta sig med att låsa det yttrande som de socialdemokratiska kvinnorna i Schweiz skickat till sitt parti.

Det är radikalt och här hänsyn till verkligens krav framför de förmåla kraven att vänta på en utredning. Kvinnorna där begära av partiet utarbetande av en plan för partiets handlande vid krigsfara och föreslå utom generallistens utredning en plan för förstörande av alla ammunitionsförråd inom landet.

Ett annat vittnesbörd om den anda som härskar bland de socialdemokratiska kvinnorna i Schweiz är ett öppet brev till den militära ledningen som de socialdemokratiska kvinnogrupperna i Bern ha offentliggjort. Militären planerar att få med kvinnorna i den militära organisationen i en form av värplik.

»Hurra! svara kvinnorna, »hurra, detta ha vi länge väntat på! Nu skola vi rycka fram, men inte till värplik utan till värpliksvägran. Då kanske det går er, som det gick Josef i Egypten, ni måste bygga hus för skördens myckenhet. Men hur många fångelser ni än bygger, aldrig komma de att rymma oss.»

Förväxla ni oss kanske — emedan vi ingen rösträtt ha — med regementshästarna som man tar i krigstjänst och slaktar utan att fråga dem om lov. Ni kinner inte kvinnorna, herr överste! I sådana saker kunna de bevisa onat mot. Det kunde kanske falla dem in att vilja skydda liv och familj mot — er och era gelikar!»

Det är ord som klinga likt en trotsig fanfar vid angreppet mot militarismen. De påminna oss om att frågan om avrustning icke är vad så många vilja låtsas göra den till: någon slags särskild svensk förlügen ide. Det är lika illa över allt, till och med värre. Den insikten klämper sig fram, att de som ha ett klump mot den blodiga internationalen, mot nationalismen, mot faran för ett modernt föröretskrig, de måste gå fram hårt och djärvt och ta nödvändiga risker.

Devinez.

Den döende friheten.

En bok av Daniel Halévy.

Av FRIDA STÉENHOFF.

I flera av Europas länder är friheten död. Så långt har det ännu icke gått i Frankrike, men symptom visa, att friheten där är sjuk. Under sekler ha de europeiska folken kämpat, blött och dött för att bli fria. De nådde mycken frihet, för höga pris. Nittonde århundradet ansträngde sig särskilt att meddela politisk frihet åt massorna. Denna frihet omfattades som ett ideel, den väckte hänförelse.

Vårt tjugonde sekel går i en helt annan riktning. Folken synas ha förlorat ett blött entusiasm för frihetsidealen utan själva uppfattningen av friheten som ett värde. Hur ha tänkesätten och smaken kunnat så förändras? Är vi annorlunda än våra fäder? Men vi något annat med frihet än vad de gjorde? Knappast. Men frihet menar människor alltiemt en sorts makt över sitt öde, icke minst det politiska ödet. I gamla tider resignerade man inför det faktum, att friheten dvaldes långt utom ens egen räckvidd, hos dem som styrde staten. Han förelös hos gemene man att ha fått med av denna dyrbara skatt förlora den andra skatt kunna försvinna.

Till det yttra märks ej stor förändring i Frankrike. Lagarna garanterar alltiemt samma personliga frihet. Institutionerna för fria, pressen är fri — på papperet. Följaktligen borde också folkrepresentationerna vara lika fria och mäktigt som förut. Men hur är det härmed? Om en deputerad från 1825 nämde 1875 inträtt i kamraren skulle han känt igen sig. Samma atmosfär. Samma tro.

Kommer han i dag, känner han sig fullkomligt främmande. Andan är en annan. Parlamentet är bundet av nya, osynliga, delvis hemliga band. Gångengång från fordom skulle näppeligen få med sig herrar deputerade för att resa eller storma barrikader för frihetens sak, om det gällde dess räddning. I stället för att tala

om frihet inom folkrepresentationen, talar man om disciplin. Första gången ordet användes inom kamraren väggår förbivet det oförstått, ännu 1880 väckte det indignation. Representanterna kunna ej säga föredrätt rikt i dess behet, de är mandatärer, eller rättare kommissionärer, från vissa partier och grupper. Varje vecka skola de stå till svars inför sina väljare. Då va dem om de talat självständigt.

Parlamentet spelar en annan roll än förut. Man skulle kunna säga, att deputeradens roll är slut, i vad den angår försvaret av friheten. Hans uppgift har blivit så komplicerad, att han ej hinner tänka på abstraktioner. Han känner jordbävning under golvet. Byggnaden hotar att störta samman över hans huvud. Det går sådana strömmar av elektricitet genom kamraren, att det oöppeligt blir kortslutning, till följd av överladdning utanför parlamentet.

Representanternas hus har kommit mitt i korsvägen från fientliga makter, som beskjuta varandra över de deputerades huvuden. Det är en strid i atmosfären, i budskapet, som delvis förlamar representationen. »Maktens» är anonyma, men deras synliga instrument betecknas i Frankrike under namnen »La presse» och »Les clubs contre la presse». Om klubbar tror man, att de är frimurare och revolutionära, om pressen, att den äges av »Les congregations economiques», d. v. s. den internationala finansens. Ingen av de stridande parterna är intresserade av medborgerlig frihet, tvärtom. De koncentra all kraft i ledarskåpet för att öka sin styrka. Det gäller pengar, icke ideal.

Till frihetens fiender räknar författaren även polisen. En obegränsad makt ligger i händerna på polisprefekten i Paris. Han skulle när som helst kunna

Bliv slank
och fri från reumatism.
Tag paraffinbad (konst-
nutenes mest använd-
bara) hos
ELEKTRO-MEDICO INSTITUTET
Södra Kungstornet, 8 tr. Tel. N. 35 92.
Endast kvinnl. patienter.

göra sig till diktator med sina hundra tusen man, vilka blint lyda hans order. En och en halv miljon utlänningar bero helt och hållet av hans nåd. Dessutom har han en armé av förbrötare, som köpa sin frihet med gåf på polisens ärenden. Att dessa ej alltid är hederliga avslöjas sköningslöst i kapitlet »Clio aux enfers», vars upprärande detaljer om mord, tortyr och mutor kommer läsaren att rysa.

Förgävs ha behärtrade män sökt klara upp förhållandet mellan polisen och provokatorerna. På den punkten gäckas varken stråvan. Allt som rör polismakten förblir i mörker. Prefekten får göra vad han vill, ty på hans skuldor vilar bördan att undertrycka den ständigt hotande revolutionen. Massan har blott detta slutargument: revolt. Den öknar öket på sin nacke, men får icke stegra sig. Den skulle gärna finna sig i slaveri, om det vore dess egen tyrann, som förde slavskapen. Ty sagan om individens frihet och människans rättigheter berättas ej längre värns för barn eller vuxna.

Författaren avslutar med en österländsk anekdot. Härefter över ett stort rike vilde låta halsbaga en av sina mest främstående understått. För den skull inkallades Asiens skickade bided. Denne företog inför mannen ifråga en uppvisning i sin fenomenala snabbhet i att manövrera svärdet. Han lät det blixtra i otaliga hastiga svängningar. När delinkvetsens beundran nått höjdpunkten, fick han en liten suggestion att något böja på huvudet för att bättre kunna iakttaga prestationerna. Innan han visste därav, rullade hans huvud på marken.

Så kan det också gå med friheten. Halévys bok må läsas som en varning åt folket i alla länder att ej låta frihetens tusenman försvinna.

Persisk litteratur.

Den persiska litteraturen är icke mycket känd i vårt land och dock är den en av de rikaste som finns i världen.

Persien engångt har frambragt flera skaldar och författare än alla Europas länder tillsammans. Vi kinner till Englands, Tysklands, Frankrikes, Amerikas litteratur, men när det gäller ett sådant gammalt kulturland som Persien, är vi fruktansvärt okunniga. Och ändå har en stor del av den persiska litteraturens verk varit öfverflyttade till flera europeiska språk, men tyvärr blott bekanta för en fångur litterärt och filosofiskt intresserade.

De mest kända persiska diktarna är Firdausi, Hafiz och Khayyam — en senare föremål för en förmilig knut, särskilt i England.

Det är icke så allmänt bekant, att en hel rad persiska verk översatts till vårt eget språk. Det är baron Erik Hermelin, som under ett par decennier öfötrötat och kärleksfullt arbetat på att bland sina landsmän väcka förståelse för Persiens litteraturskatter.

Nu senast har baron Hermelin till svenska öfverflyttat Shaikh 'Attars *Tazkirat 'L-Awliya*, vilken kongsiga boktitel är uttyd: Minnet av Guds förtrogna vänner (Vännernas Minne).

'Attar (f. 1119, d. 1230) räknas som en av Persiens största mystiska diktare. Hans fäder var droghandlare i Nisjapur ('Attar betyder just droghandlare) och sonen ägnade sig till att börja med åt fädernas yrke, men övergav snart detta och vidgade sitt till studiet av den sufiska

teosofin och åt förlåtarskap. 'Attar var både skald och författare, och lär ha skrivit omkring ett 60-tal verk, av vilka ett 20-tal ännu finnas i behåll i Europas bibliotek.

Det av baron Hermelin i utdrag till svenska öfverflyttade verket är 'Attars största prosaarbete. »Vännernas Minne» innehåller levnadsteckningar över heliga män, som bekant sig till sufismen — den mystiskt-teosofiska riktningen inom Islam. Det är en rad ståtliga människoskildringar, filosofiska och kulturhistoriska essayer och samtal, som ge en god inblick i Österns underland, dess seder och förhållanden. Overallt finner man pärlor av österländsk visdom och upphöjd livs-åskådning. Det är en underbar tankevärld som träder en till mötes vid studiet av detta ståtliga verk över berömda sufieters liv.

Man behöver ej läsa många sidor 'Attar till förstått, att det är en mästare som fört pennan. Stilen är klar och prägnant utan språkliga överdrifter men ändock så sällsamt österländsk. Det är människor, liv och visdom, som möter läsaren på varje blad.

I vår jäktande tid vågar just ingen ägna sig åt studiet av litteratur av detta slag. Därför har den kommit att intaga en undanskymd ställning. Det är skada, men tiderna ändra sig kanske... Vad dessa vise för århundraden tillbaka förkunnat är lika aktuellt den dag som är. För den, vars liv inte blott är ytans, skalets.

»Vännernas Minne» är ett underhållande och lärorikt verk, värt ett annat öde än glömskans.

Herbert Lindberg.

Shaikh 'Attar: Tazkirat 'L-Awliya. Del I och II. Norstedt & Söner i distribution. Pris: 1.5 kr., II 4 kr.

Svenskt måleri under 100 år.

På Liljevalchs utställar för närvarande Sveriges allmänna konstföreningens »Svenskt måleri under 100 år». Utställningen, som omfattar cirka 300 verk av ett hundratall olika konstnärer, ger en mycket intressant bild av framför allt första hälften av 1800-talet. De stora 80-talsmålarna, främst Richard Bergh och Ernst Josephson, är mycket dåligt företrädda. Vilket verkar egendomligt då Zorn, Larsson och Liljefors är betydligt bättre representerade. En del konstnärer saknas alldeles. T. ex. Hagberg, Forsberg.

Utställningens styrka ligger framför allt i att man sökt dra fram en del förut okända eller misskända mindre konstnärer. Största intresset väcker som sagt den äldre avdelningen.

Under 1800-talet var man ju inte så rädd som nu att blanda in »litteratur» i målningen. Man målade dels historiska-nationala motiv, dels småborgerliga genretavlor. Romantiska landskap och även klassiska. Men man blandade också gärna in små genrescener i landskapen. En grupp målare ägnade sig speciellt åt porträtt, oftast gedigna porträtt av den borgerliga medelklassen.

Det som kan vara av intresse på en sådan översiktsutställning är att följa de olika motviktiga utvecklingar.

Det romantiska landskapet företrädes av *Faehrantz*: lyriska stämningssmålningar, Johan Christian Berger, Lars Theodor Billing, Marcus Larsson: en av 1800-talets största målare, starkt temperamentsfulla stormberg och strida forar, Alfred Wahlberg: inspirerad av Corrot, målar romantiskt sentimentala människanslandskap.

Porträtten följer den allmänna konstutvecklingen, men varierar ej så mycket till sin utformning. Verkligt förträffliga borgerliga typer återger Olof Södermark, Olof Olsson, Troili och Geskel Salomon.

Historiemåleriet står hela tiden i samband med de litterära strömningarna. Göticismen (Mårten Eskil Winge), nyromantik (Blommér och J. A. Malmström). Med *Höckert* kommer ett mera måleriskt element in i historiemålningen. Boklund företräder den akademiska uppfattningen, som *Georg v. Rosen* sedan fortsätter, trots att han i sina tväror söker lägga tyngdpunkten på återgivande av en själslig upplevelse. Detta festerländskt akademiska måleri följes sedan av Gustav Hellquist och Gustav Cederström, samt — på utställningen — av *Ernst Josephson* och *Richard Bergh*, blägg med var sin patriotiska planck. Richard Bergh har dock dessutom det omordentliga Frödingshuvudet.

Det småborgerliga genremåleriet intrar en mycket förmålig plats på utställningen. Både kvalitativt och kvantitativt. Först franskinspirerade: *Wickenberg*, Lindholm. Sedan i Düsseldorf bosatta, av holländskt 1600-tal influerade *Jernberg*, *Fagerlin*, allmogemålaren *Nordenberg*, typmålaren *d'Unker*. Slutligen de från Düsseldorf inspirerade, men till Sverige hemflyttade: genre- och allmogemålarna *Eskilsson* och *J. W. Wallander*, landskapsmålarna *E. Bergh* och *G. Rydberg*.

Två landskapsmålare, som hör till 1800-talets största är *G. W. Palm*, vars

Restaurang Port Arthur
Blekingegatan 40
Telefon 5öder 34784
Bra matställe

Kom ihåg
kvartalsprenumerationen på

Tidevarvet

Den sker bekvämast genom postgiron: 1544 eller direkt på posten. Prenumerationspriset är
Kr. 1: 50 pr kvartal
Kr. 4: 50 till årets slut.

Vilket?
Naturligtvis **AMALIOR**
Champoneringspulver
För såväl ljus som mörkt hår i paket à 35 öre.

Kvinnors och barns rättigheter.

Fredrika Bremer-förbundets årsmöte.

Ungdomen och arbetslösheten, Kvinnornas sjuksiffror enligt 1928 års pensionsförsäkringskommittés utredning, Psykoanalytiska synpunkter på barnuppfostran och Barnets rätt att vara barn var ämnen som stod på Fredrika-Bremer-Förbundets program vid dess i förra veckan hållna årsmöte i Stockholm. Det första skulle behandlas av fröken Kerstin Hesselgren, men då hon på grund av sjukdom blev förhindrad, ryckte magister Harry Ohlin in och berättade om det arbete som sedan 1928 utförts hos oss bland den arbetslösa ungdomen och för att söka ut de orsakerna till arbetslösheten samt utpröva nya vägar till dess motarbetande. Främst betonades nödvändigheten av verklig, gedigen yrkesutbildning, att bristen på sådan ofta vare hindret för att få de behålla arbete.

Fröken Anna Abergsson, som stod för det andra ämnet i ordningen på programmet, meddelade att hon inte kunde infria sitt löfte om uppgifterna angående kvinnornas sjuksiffror, då pensionsförsäkringskommittés utredningar i dessa stycken ännu endast förlägg i korrektur. I en snabb överblick erinrade hon emellertid om att 1928 års pensionsförsäkringskommitté — av vilken hon som bekant är

romerska landskap och bilder från Ridardholmen i Stockholm är förunderligt friska och levande, och Carl Hill, vars fantastiska mörka landskap är bland det bästa 1800-talstidningarna.

En konstnär, som är väl företrädd är Egon Lundgren, vars sensuellt färgglada lätta akvareller intar en plats för sig.

Senare konstnärer är i allmänhet så väl kända eller av mindre intresse, så att jag inte här anser mig behöva omnämna dem. Ett undantag vill jag dock göra för Axel Törnemanns färg-strålade tavlor, och Leander Engströms klassicistiska landskap.

Som helhet måste man om denna utställning säga, att den är mycket givande, men att den nog skulle ha vunnit på en viss koncentration. Man får hoppas, att den kommer att inspirera till specialutställningar, dels av mindre tidsperioder, dels av olika konstnärer.

Lilly Arrhenius.

låt mjölrätterna komma till heders

De gamla goda svenska mjölrätterna äro väl förfänta av att oftare ibälgkommas. De äro närande, lätta att tillaga, ställa små anspråk på hushållskassan och tillredas i stor utsträckning av svenska ingredienser. Tunna pannkakor och ugnspannkaka, plättar och fläskpannkaka äro tack samta att bjuda på, lagade med ett verkligt gott mjöl:

kooperativas mjöl

medlem och vilken som uppdrag har en fullständig revision av pensionsförsäkringen — i sitt första betänkande påvisat att den i pensionsförsäkringen av 1913 införda stora olikheten i pensioner för män och kvinnor varit orgrundad. Kommitténs nu färdiga, andra betänkande visar i sin utredning om sjukasseförsäkrades sjuksiffror starkare sjuklighet hos kvinnorna. Utredningen har tillkommit emedan förslag om sjukförsäkring som grundval för den allmänna socialförsäkringen bl. a. kommer att framläggas. När nu denna ännu icke offentliggjorda utredning av socialstyrelsen för närvarande användes, och det finns skäl befara att olika sjukasseavgifter komma att föreskrivas av socialstyrelsen för män och kvinnor, att således samma sak som beslöts 1913 nu åter skulle upprepas när det gäller sjukasselasagen, ansåg fröken Abergsson att det vore på tiden att kvinnorna beaktade detta och vidtog åtgärder mot att sådan olikhet i socialförsäkringsförmåner återigen bli gällande.

Fil. lic. Torä Sandström framhöll i sina psykoanalytiska synpunkter på barnuppfostran att vi stå i början av en vetenskap som öppnar oändade perspektiv och att läran om karaktärsbildningen torde en gång bli den mogna frukten. Det gäller att omtentligt göra nevrosvillande moment hos barnet, att ta reda på omedvetna emotioner och hjälpa det över dem. Den nya psykologin lägger ett stort ansvar på föräldrar och ledare av barnen.

Rektor Anna Sörensen, som talade om barnets rätt att vara barn, värnade om den barnets avskilda värld, som skulle ge det möjlighet att växa på egen grund. Det borde få ha i fred sin egen personliga sfär, och där så vore möjligt skulle det förhållas till sin egen speciella hobby. Den stora faran för barnet låg i splittringen, för denna skulle det skyddas och hemmet utgöra den fredade jord, som ger rot åt växten.

Årsmötet antog en resolution angående det kvinnans nationalitet i huvudsaklig överensstämmelse med de av kvinnoförnärarna internationellt framförda önskemålen.

Vi tukthusfångar.

(Forts. fr. sid. 1.)

förlutet, hur de låta och utthärdla in till gränsen av det omöjliga.

»Så ofta jag ifrågasatt vilket totaltryck jag fått av mina olycksramtrater i tukthuset, skriver professor Fuchs, har jag alltid årligt endast kunnat svara: Mycket bättre än de därute äro de inte heller! Men understundom något bättre i alla fall. Sättilva som de berövats möjligheten att hänge sig åt sina själviska drifter på ett förhållandevis så föga inskränkt sätt som människan i den s. k. friheten i allmänhet gör det och i allmänhet också lugnt kan göra det, om hon bara undviker de raka vägnarna och går de krokvägar, som inför lagen och det mänskliga samhallet anse tillåtna. Ja, där förmågan att virtuosmässigt dansa eller smyga sig fram allmänt gäller som bevis på affärsduglighet och klokhet.»

Den välkända, spännande och allvarliga boken utmynnar i kravet på föreläsningens avskaffande i deras nuvarande form såsom alltför slösaktigt och grymt med hänsyn till resultat och verkningar. Samhället bör i stället ha förvaringsanstalter, där människor, vilka bevisas vara eller allmänt uppfattas som skadedörare, komma i åtnjutande av effektiv psykoanalytisk vård, anpassad efter vars och ens personliga sjukdom eller karaktärsdrag. Huru länge denna vård bör räckas blir en fråga som avgöres av statsledningen, icke av domstolen.

Professor Fuchs har genom sin bok

Telegrafens kvinnor revoltera.

(Forts. fr. sid. 1.)

eller samma möjligheter för övrigt, som männen.

Kvinnliga telegrafanställda i Norge ha klarat linjearbetet med glans.

Vad kvinnornas förmenta olämplighet i linjejämförelse beträffar kan man framhålla att praktiserandet såsom linjearbetare 3 å 3½ månader icke torde erbjuda större svårigheter för en ung studentska än för en vid kroppsarbete likaledes ovan manlig student. Att kvinnorna äro i stånd att med lätthet utthärdla linjearbetets fysiska påfrestningar och därvid väl tylla sina uppgift har redan visats av de kvinnliga telegrafanställda i Norge. Där utgör linjearbete ett led även i den kvinnliga telegrafpersonalens utbildning. Sommaren 1931 fullgjorde fyra norska kvinnor sådant arbete på ett, enligt arbetsledarens uttalande, synnerligen arbetsställande sätt. Och för övrigt: »Högtrafikbefäl» lämnar inte ens i vår demokratiska tid telegrafstolparna annat än under utbildningstiden.

Telegrafstyrelsen gör vilseländande beräkningar av proportionerna mellan manliga och kvinnliga tjänstemän.

För att bevisa den disproportion i antal mellan manliga och kvinnliga tjänstemän, som anses vara rådande inom telegrafverket trafikavdelning, har telegrafstyrelsen vidare gjort en beräkning av antalet manliga befattningshavare i lönegraderna 11—30 i förhållande till antalet kvinnliga befattningshavare inom samma lönegrader. Styrelsen har därvid kommit till det resultat att antalet kvinnliga tjänstemän från vilka de högre tjänsterna kunna rekryteras är ofantligt mycket större än motsvarande antal manliga tjänstemän. I en skrivelse till Konungen, vari den kvinnliga telegrafpersonalens förening med skärpa bemöter styrelsens uppfattning framhålls denna beräkningsgrund som fullständigt felaktig. I lönegraderna 11—14 finnas inom trafikavdelningen inga manliga befattningshavare av den kategori det är fråga om. Först fr. o. m. 15:de lönegraden förekomma de befattningar, varifrån befordran till högre tjänst kan vinnas, och de manliga trafik-tjänstemännen ifråga befinna sig alla i lönegraderna 15—30. Tar man i beräkning endast de lönegrader, där de manliga trafik-tjänstemännen av ifrågavarande kategori förekomma, får man 294 manliga och endast 54 kvinnliga tjänste-

vetar vara ett språk för de tusenden av olyckliga människor, som tvingats att genomgå fångenskapens bittra öde. Han har velat låta dem tala hörbart till den värld, som kallar sig en kulturvärld och allvarligt tillstå frågan om den längre vill bära ansvaret för ett sådant omönskligt våld.

C. H.

Georg Fuchs: Andarna i fångelse. Övers. av Karl Fägersten. Skoglund. Kr. 8:50. (Originalens titel: Wir Zuchthäuser.)

män, d. v. s. antalet manliga befattningshavare förhåller sig till antalet kvinnliga ungefär som 8 till 2!

Underkännandet av de kvinnliga tjänstemännens prestationer, framkallar stor bitterhet.

— Telegrafstyrelsens tillrättaliggande och jämnande av vägen för de manliga tjänstemännen skulle knappast utlösa så stor bitterhet hos verkets kvinnor som det gör, svarar kontrollören i telegrafverket, fröken Beda Cederborg, på Tidevarvets förfrågan, om icke denna politik medförde ett ständigt i olika former manifesterat underkännande av de kvinnliga tjänstemännens prestationsförmåga och duglighet.

Enligt styrelsens eget uttrycksätt kan den icke med bästa vilja säga, att det kvinnliga trafikbefälet på samma sätt som det manliga ådagalagt fallenhet för och förmåga att behärska tjänstens tekniska uppgifter! Denna kvinnliga personal har bakom sig uppslitande år i telegrafverkets tjänst, först såsom telegrafexpeditörer och därefter som kommissarier på amatörstationer med vaktinledad tjänstgöring. Den har dessutom mycket bristfällig utbildning i fråga om det tekniska. Utgångspunkten för en jämförelse mellan det manliga och kvinnliga trafikbefälet i detta avseende är därför orimlig. Man förestår så väl att det skall kännas bittert för de kvinnliga kommissarierna, när Telegrafstyrelsen nu så ostentativt som skett underkänner deras förmåga som trafikbefäl. Man tycker att personalen i fråga snarare borde ha varit värd en honorär för det arbete den dock prestatat trots de oegynnsamma omständigheter som förelagat.

En utmanande befordringshistoria i Ljusdal.

De fattiga befordringslistfällan som finnas för de äldre kategorierna hotas nu ideligen i den ojnliga konkurrensen med de manliga tjänstemännen. Ett lysande exempel är den i dagarna skedd utnämningen av telegrafkommissarie i Ljusdal, där tre kvinnliga kommissarier av klass 5 förbingos och till befattningen utnämndes den förste assistent. Detta ehuru de kvinnliga tjänstemännen vida längre tid än denne innehaft befattningar i 17:de lönegraden. Och för de yngre kvinnorna — ja, för dem finns praktiskt taget inga befordringsmöjligheter alls. Inom telegraf-expeditörskåren har sedan 1927 icke förekommit en enda ordinarie utnämning. Den enda möjlighet till ordinariepost som givits och fortfarande ges de e. o. telegraf-expeditörerna efter cirka 15 års anställning är kanslibiträdestjänster 4 lönegrader lägre än de, i vilken de ursprungligen antogs. Många av dem ha också fått pröva vad arbetslöshet vill säga, samtidigt som verket har nyrekryterat manlig personal inom ett arbetsområde så snabblande nära som assistenterna.

Telegrafstyrelsen kan säga att detta inte har något att göra med motsatsförhållandet manliga—kvinnliga tjänstemän. Må så vara. Det är dock ett typiskt uttryck för telegrafstyrelsens mentalitet vid

Råd och Rön

Kinamagasinet

Pröva våra Handvävda Siden till Klänningar, Underkläder m. m. SPECIALAFFAR för Kinesiska varor:

Siden (Shantung, Crêpe, Brocade), Spetsar, Handbroderade Sallar, Dukar, Kuddar, Flygetäck, Sidenunderkläder, Konstsaker, Möbler, Antika Bronser, Thé, m. m.
Åkta varor! Låga priser!
BIRGER JARLSGATAN 12
STOCKHOLM
Telefon: 724 35.

MENSEN DIECK GYMNASTIK FÖR DAMER

Motionsgymnastik. Kutyryg, svankryg, och hållningsfel bortarbetas.
RUT IVRELL
Medlem av Svenska Mensendieck-förbundet.
Dipl. av Dr B. M. Mensendieck.
Nybrogatan 11, 6 tr. O. 98 21.

bedömandet av den kvinnliga personalens värde och behandlingen av deras arbetsförhållanden. Ett sådant handhavande av den kvinnliga arbetskraften kan icke verka annat än nedslående på arbetsglädje och arbetsförmåga.

Statsmakterna kunna aldrig gå med på telegrafstyrelsens avsteg från behörighetslagen.

— Jag kan dock aldrig tänka mig, säger fröken Beda Cederborg, att statsmakterna vare sig vilja eller kunna på ett så eklatant sätt som Telegrafstyrelsen förordar, ta avsteg från behörighetslagen. De högre tjänsterna inom telegrafverket skulle härigenom fortfarande vara stängda för kvinnorna, på samma sätt som före behörighetslagens ikraftträdande. Telegrafverket skulle på det sättet tillämpa förhållanden som stå i motsats till vad som gäller på många andra områden.

Det är verkligen att hoppas att de kvinnliga telegraftjänstemännens principiellt så betydelsefulla stråvan måtte åstadkomma en grundförändring i telegrafstyrelsens ensidiga och föråldrade betraktelsesätt.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12.
EXPOSITION:
Telefon 182 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiron 15 44.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932
Zetterlund & Thelander Boktryckeri-A.B.

Korkmattor

och

Gardiner

bör man köpa hos

Levin Östring

49 DROTTNINGGATAN
57 KORNHAMNSTORG